

Dokter Helmond en zijn vrouw – J.J. Cremer

Handschrift: Dr. Helmond en zijne vrouw. Gedateerd 13 juni 1868 -22 november 1869.
Pentekeningetjes door de auteur op fol. 1r (gekleurd), 99v en 270r: vogeltje, verhaalscènes.
Koninklijke bibliotheek. 348 fol.

1e druk in: Het Vaderland, feuilleton 1e serie 1 juli 1869 tot 27 augustus 1869. 2e serie vanaf 5 oktober 1869.

2e druk: 's-Gravenhage M. Nijhoff, Leiden A.W. Sijthoff, Arnhem D.A. Thieme, 1870. 2 dl. 398, 444 pag.

3e druk: 's Gravenhage : D.A. Thieme, 1875. 2e druk. - 3 dl. ; 17 cm. - Guldens-editie ; no. 101-103.

4e druk in: Romantische werken, deel 8 en 9. Leiden : D. Noothoven van Goor, 1879. 2 dln. - 20 cm. 217, 245 p.

5e druk: Leiden : Sijthoff, [1887]. 4e druk. - 423 p. : ill. ; 18 cm. Vijftig-cents-editie; no. 12.

6e druk: Leiden: A.W. Sijthoff, z.j. 5e druk. 12, 423, 1 p. Romantische werken. Met afb.

7e druk: Leiden: A.W. Sijthoff, z.j. 6e druk. 12, 423, 1 p. Romantische werken. Met afb.

8e druk: Leiden : A.W. Sijthoff's Uitg.-mij, ca. 1890. 7e druk. 12, 424 p. Vijftig-cents-editie. Bevat een werk-/ levensbeschrijving door Jan ten Brink

9e druk: Leiden : A.W. Sijthoff's uitgeversmij, [ca. 1900]. 8e druk. 12, 424 p. ; 18 cm. Romantische werken. Bevat een werk- levensbeschrijving door Jan ten Brink.

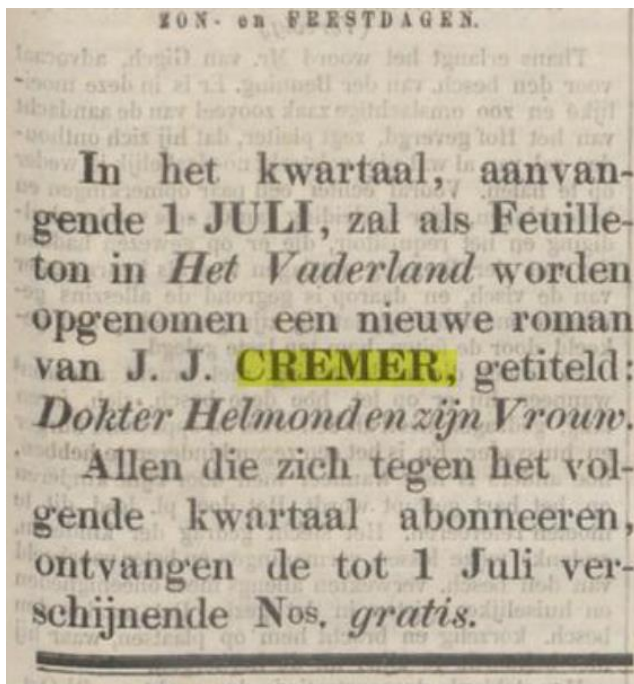
10e druk in: Bloemlezing Jacobus Jan Cremer. Epub. www.lulu.com (2014). Bevat Dokter Helmond en zijn vrouw.

Vertaling:

Doctor Helmond und seine Frau : Dem Holländischen des J.J. Cremer nacherzählt von Adolf Glaser. Braunschweig : Westermann's Jahrbuch d. Illustrierte dtsch. Monatshefte, 1872. Bnd. 32. - II. Flge. 16

Doktor Helmond und seine Frau - J.J. Cremer ; dem Holländischen nacherzählt von Ad. Glaser. Braunschweig: Druck und Verlage von George Westermann, 1874. 2 dl. 286, 291 p.

Het vaderland, 11 juni 1869:

Nieuwe Rotterdamse courant, 21 juni 1869:

DOKTER HELMOND EN ZIJN VROUW
DOOR
J. J. CREMER.

Deze nieuwe Roman zal, te beginnen met 1 Juli, worden opgenomen als **FEUILLETON** in
HET VADERLAND,
Staat- en Letterkundig Nieuwsblad.

Allen, die zich tegen het volgende kwartaal, 1 Juli, abonneeren, ontvangen de tot dien dag ver-
schijnende nummers **gratis**.

De prijs van **HET VADERLAND** is per 3 maanden, *franco* per post / **4.90**, voor
's Gravenhage f **4.20**. 11819

M. Nijhoff, A. W. Sijthoff, D. A. Thieme.

In juli 1869, begon *Het vaderland* met de publicatie van de roman *Dokter Helmond en zijn vrouw* van J.J. Cremer. Als in 1872 bezuinigd moet worden, is *Het vaderland* nog altijd bereid f1500,- te betalen voor een nieuwe roman van Cremer (die dit bedrag overigens niet accepteert). (bron: Literaire non-fictie : Een receptieonderzoek naar de benadering van de Nederlandse literaire non-fictie - Monique Klooster, februari 2009. Universiteit Utrecht).

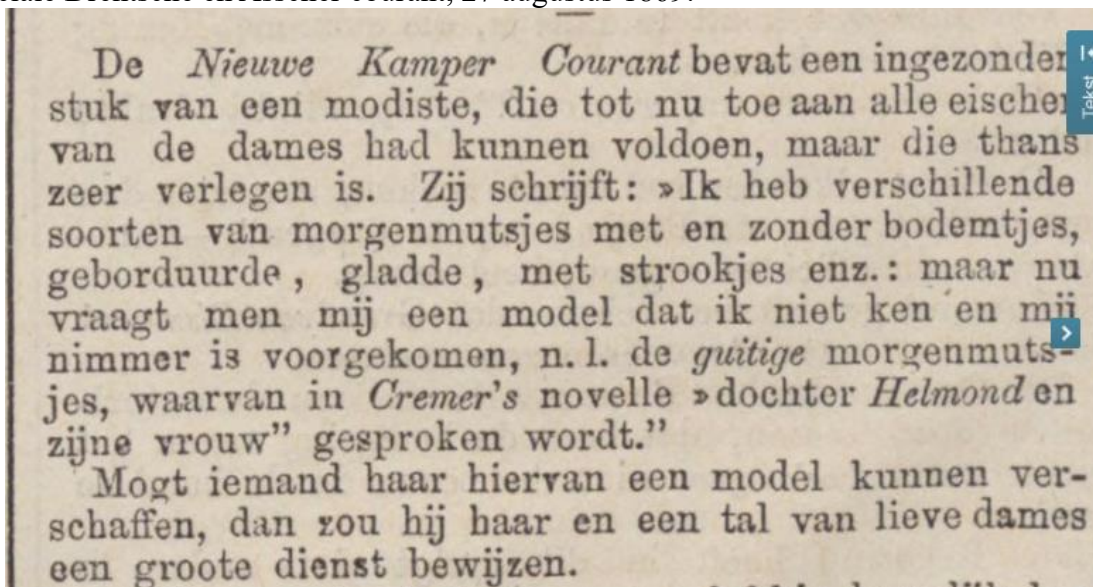
Het vaderland, 1 juli 1869: Start feuilleton.

Arnhemsche courant, 2 juli 1869:

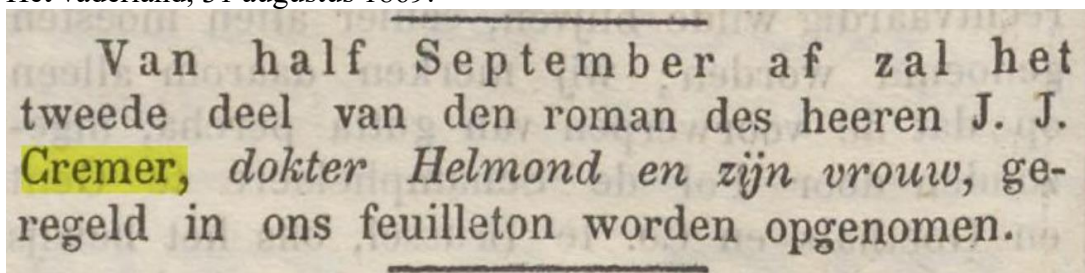
Provinciale Drentsche en Asscher courant, 27 augustus 1869:

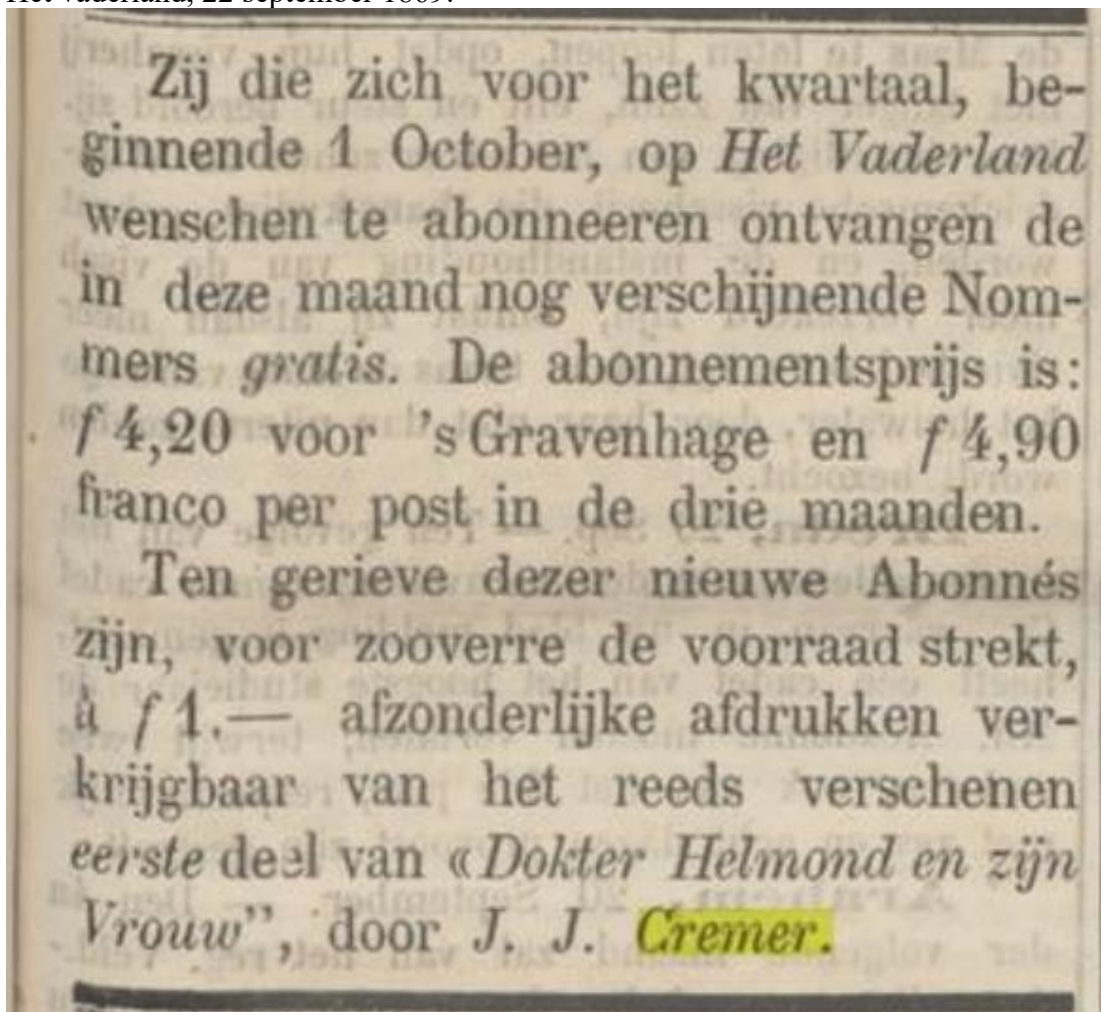
Het vaderland, 27 augustus 1869: (einde serie 1)

Het vaderland, 31 augustus 1869:

Het vaderland, 22 september 1869:

Algemeen handelsblad 23 september 1869:

Aan het **HOOFD-AGENTSCHAP**
van het **STAAT- EN LETTERKUNDIG NIEUWSBLAD**

HET VADERLAND,
Dam E 205,

bestaat gelegenheid om zich te abonneren op het

LEZEN VAN DIT BLAD

voor 50, 45 of 40 Cents **PER MAAND**, naar gelang
van de uren.

Voor zooverre de voorraad strekt, zijn à f 1 afzonderlijke
afdrukken verkrijgbaar van het reeds verschenen 1ste deel van

DOKTER HELMOND EN ZIJN VROUW,
DOOR
J. J. CREMER,

welke Roman thans geregeld als **FEUILLETON** in *Het*
Vaderland wordt voortgezet. (23523)

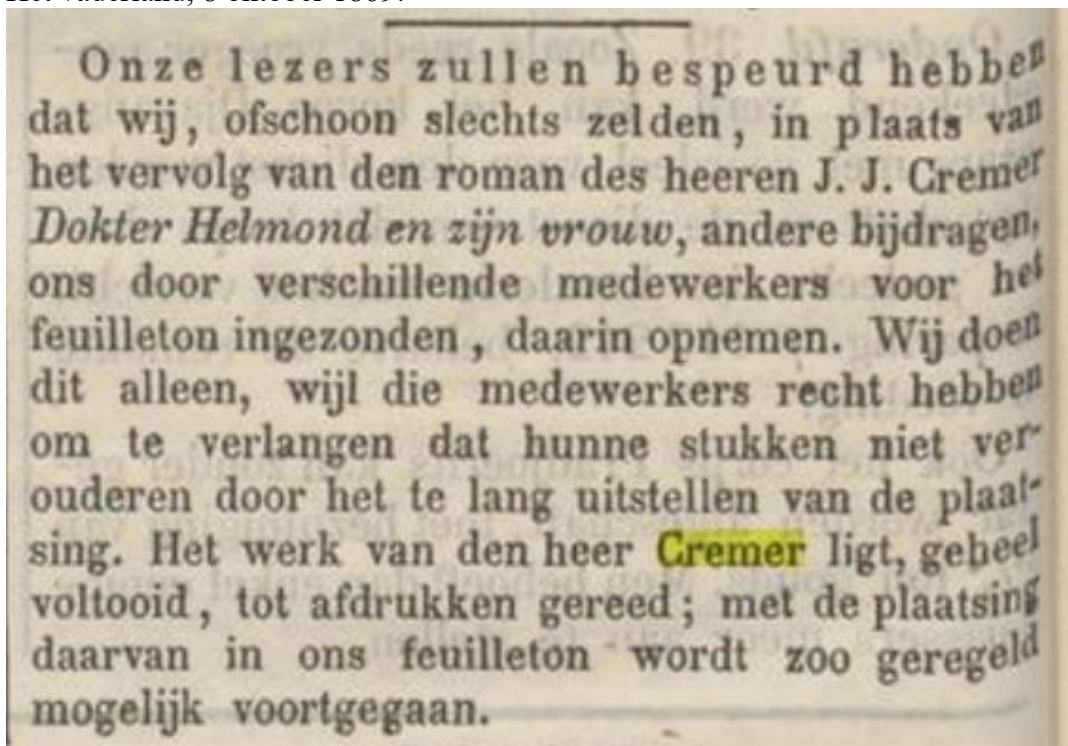
Het vaderland, 28 september 1869:

Wij behoeven de lezers van *Het Vaderland* niets te vertellen van de geschriften van **Cremer**. De belangstelling, welke dokter Helmond en zijne betrekkingen ondervinden, toont dat het publiek van dit blad dien schrijver gunstig gezind is. Het is daarom ook niet noodig een aanbeveling te geven van den nieuwen en netten herdruk, welke bij de Erven Loosjes te Haarlem het licht heeft gezien van de »Betuwsche Novellen.” Het bezoek van Gerrit Meeuwsen en zijn zoon aan de Amsterdamsche kermis, Wiege-Mie, Wessels en zijn gezin, de Rechte Jozef en Deinemen, ziedaar de vijf novellen, welke het publiek opnieuw aangeboden worden in netten vorm en voor den uiterst geringen prijs van *vijftig cents*. Goedkoope lectuur, vooral wanneer het goede lectuur is zooals deze, beveelt zichzelf aan, en we bepalen ons dus tot een vermelding dezer uitgave.

Het vaderland, 5 oktober 1869: vervolg 2° serie.

Het vaderland, 8 oktober 1869:

Java-bode, 26 januari 1871:

schot haren echtgenoot aanbod.

Men kan *Dokter Helmond en zijn Vrouw* beschouwen als eene op zich zelf staande kompositie, buiten verband met vroegere soortgelijke proeven van denzelfden schrijver; en wie dat doet, zal den onzuiveren indruk ontvangen, dat de heer **Cremer** een auteur is met eene banketbakkers-ziel. Hij blaakt van ingenomenheid met al wat goed en edel is, doch discht dat goede en edele in zulke zoete vormen op, doet er zoo veel suiker, zoo veel vanille, zoo veel oranjebloseemwater bij, dat het eer naar minder dan naar meer smaakt. Men zou zeggen, eene te groote portie roomtaart. Foei welk eene lieve vrouw is die weduwe Van Hake, met haar opgeschuurden zilveren inktkoker, zinnebeeld van hare opgeschroefde dankbaarheid! Hoe zwaar op de hand is de voorbeeldige zoon dier dame, Thomas geheeten, in wiens aderen geen enkele druppel van het skeptisch

1.) *Dokter Helmond en zijn Vrouw*, door J. J. **Cremer**. Twee deelen.

Vervolg:

Veel gunstiger daarentegen zal het oordeel luiden, als men *Dokter Helmond en zijn Vrouw* bij *Anna Roose* of *Emma Berthold* vergelijk. Het groote publiek stelt geen belang in de inwendige ontwikkelingsgeschiedenis eens auteurs. Door een voordeelig bekenden naam laat het zich bewegen, een nieuw boek in handen te nemen; doch daar blijft het bij. Het wil alleen genieten, en zijne geheele kritiek lost zich op in eene betuiging van teleurstelling of voldoening. Karig loon voor zoo veel arbeid als de kunstenaar aan zijn werk besteedde! Over de lichtzijden van dat verschijnsel, — want het heeft er, en zelfs de domste geringschatting strekt ten bewijze, dat het schoone om algemeen te worden erkend, de volmaaktheid behoort te naderen, — kan thans gezwezen worden. De heer **Cremer** is een schrijver, die zich over het publiek nooit te beklagen heeft gehad; en al schijnt tot hiertoe niemand aandacht te hebben geschonken aan de zeer aanmerkelijke schrede voorwaarts, welke *Dokter Helmond en zijn Vrouw* in de lotgevallen van zijn talent vertegenwoordigen; bij vorige gelegenheden heeft hij zoo veel lof ingeoogst, en zoo spoedig, dat hij zonder schade voor zijne hogere vorming ditmaal wel een weinig wachten kan. Bovendien bestaat er voor den minderen opgang van dezen nieuwen roman eene natuurlijke reden: het eerste gedeelte zag

vervolg:

staat er voor den minderen opgang van dezen nieuwen roman eene natuurlijke reden: het eerste gedeelte zag met horten en stooten als feuilleton van een dagblad het licht, en het verhaal scheen reeds uitgebloeid, toen de knop zich nog zetten moest.

Mogt men in onzen tijd nog van ob- en subjektief spreken, de straksgenoemde schrede voorwaarts kan nader aldus omschreven worden, dat terwijl **Cremer** tot hiertoe, in zijne schilderingen van goede en slechte menschen, de goede te goed en de slechte te slecht voorstelde, en thans meer objectiviteit bij hem valt waar te nemen, en hij op dit oogenblik noch aan de ondeugd het privilege ontzegt, gepaard te mogen gaan met werkelijk loffelijke eigenschappen, noch de stelling betwist, dat het vooroordeel veelal ten huize der deugd het gereedelijkst inkwartiering vindt. Hij is en blijft een subjektief auteur, verliefd van de door zijne eigen fantasie geschapen sujetten, en beurtelings bij het opvoeren dier grillige beelden den teugel vierend, nu eens aan zijne ietwat huisvaderlijke verontwaardiging, dan en bij voorkeur aan zijne honigzoete sentimentaliteit. Doch met dat al bestaat er een groot en voordeelig verschil tusschen dit en sommige zijner vroegere verhalen. Het lummelachtige in Adam Helmond wordt getemperd door opwellingen van mannelijke flinkheid; zijn broeder Philip is een *fanfaron de morale indépendante*, maar heeft voortreffelijke oogenblik-

Vervolg:

sommige zijner vroegere verhalen. Het lummelachtige in Adam Helmond wordt getemperd door opwellingen van mannelijke flinkheid; zijn broeder Philip is een *fanfaron de morale indépendante*, maar heeft voortreffelijke oogenblikken; Eva's aanmerkingen op het karakter van den ouden generaal zijn dikwijls volkomen juist; en hoewel de generaal zelf ten slotte met de palm der deugd gaat strijken en het geheele opkomend geslacht zich met eene bede om vergiffenis voor hem op de knieën werpt, geschiedt dat toch eerst nadat zijne dochter Jakoba hem om bestwil met meer dan één kleine onwaarheid gepaaid heeft. In één woord, er is in die karakters iets van dat licht en bruin, van dat gemengde en tegenstrijdige, waaraan de werkelijkheid zoo rijk is, en dat ook in de kunst tot zijn regt wil komen. Sommige hoofdstukken van dezen roman zijn fraaijer dan al hetgeen **Cremer** tot hertoe in dat genre geleverd heeft.

De auteur moge het bedoeld hebben of niet; — en zoo hij het niet bedoeld heeft, des te beter, — zijne mevrouw Helmond is eene goede Eva-type. Volgens de bijbelsche moraal, die er geene doekjes om windt, bestaat de magt van het kwade in deze wereld uit drie grondstoffen: de begeerlijkheid des vleesches, de begeerlijkheid der oogen en de grootschheid des levens; en van de twee laatste ele-

Vervolg:

burgerlijke tante inwoonde en kweekeling eener muziekschool was, heeft zij, de dochter van een verloopen kapitein, wiens voorvaderen nooit veel meer dan hannekemaaijers geweest waren, gedroomd van een huwlijk met een Haagschen edelman en is zij, bitter teleurgesteld, met een steek in het hart, van de muziekschool teruggekomen in het onderlijk huis. Daar komt de jonge dokter Helmond zich in het stadje nederzetten, en vraagt haar ten huwlijk. Hij is neef, pleegkind en voor de helft voorbestemd erigenaam van eene Excellentie, den gepensioneerden luitenant-generaal Van Barneveld, die in den omtrek eene fraaije buitenplaats bezit. Niets geeft Eva het regt te vermoeden, dat haar bruidegom een man van middelen is; doch geene drie maanden is zij met hem getrouwd, of het wordt haar in het kleine huis aan den buitencingel, met zijne kamers als pijpenladen, te eng, en zij beleest hem, eene voormalige burgemeesterswoning te koopen, die hij niet betalen kan. Hij doet het, en wordt daardoor gedeeltelijk de hangeling van een schurk. Zoo had hij reeds op den trouwdag zelve er in toegestemd, dat bij de plegtigheid

Vervolg:

hangeling van een schurk. Zoo had hij reeds op den trouwdag zelf er in toegestemd, dat bij de plegtigheid in de kerk een kostbaar tapijt het eenvoudig karpert, eene gehuurde staatsiekoets het nederig eigen rijtuig van den generaal vervangen zou. Op eene schitterende buitenpartij, gegeven door een millionair, moet Eva uit den mond eener onbeduidende, maar aanzienlijke dame stekelige aanmerkingen hooren over den geringen omvang der diamanten speld, waarmede zij getooid is. Die speld was een geschenk van haar man, bestemd geweest om haar te troosten over het plotseling afbreken eener genotvolle huwelijksreis; en zij had er zich toen ter tijd zeer gelukkig mede gevoeld. Thans wil zij niet alleen in hare nieuwe woning, bij gelegenheid van haar aanstaanden verjaardag, een nog luisterrijker feest geven dan die buitenpartij, maar zij rekent er ook op, dat haar man op dien dag haar met een nieuw diamanten garnituur verrassen zal. Hij doet het alweder. Het deftige huis, van boven tot beneden gerestaureerd en nieuw gemeubeld, is den dag van het feest met fijne bloemen en uitheem-

Vervolg:

zal. Hij doet het alweder. Het deftige huis, van boven tot beneden gerestaureerd en nieuw gemeubeld, is den dag van het feest met fijne bloemen en uitheemsche gewassen getooid; des avonds ruischt de muziek van een per spoortrein ontboden orkest door de fraai verlichte zalen; de tuin is in een Vauxhall herschapen; op Eva's borst vonkelt het juweel, dat den familieschat der onbeleefted dame overschaduwde moest en werkelijk overschaduwde. Zoo stapelt zij de eene dwaasheid op de andere. Met welgevallen verneemt zij, hoe zich in de stad het gerucht verspreidt, dat dokter Helmond alleen voor zijn genoegten praktizeert en fortuin genoeg heeft om van zijn geld te leven. Die onzinnige waan kost hem de helft zijner beste patienten. Door een intrigant laat Eva zich diets maken, dat zij eene geboren gravin en haar vader de naanef is van een oud-adelijk geslacht, dat in den Hervormingstijd uit Noord-Brabant naar Hannover of Westfalen uitweek. Ten einde in het bezit te geraken van de op die zaak betrekking hebbende valsche papieren, getroost zij zich allerlei deels belagchelijke, deels vernederende konfe-

Vervolg:

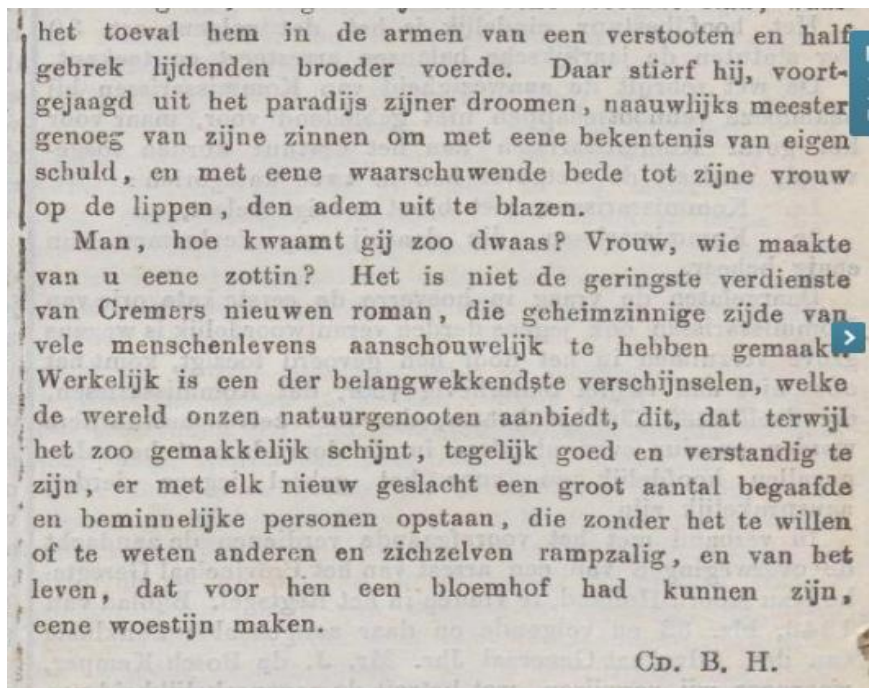
zich allerlei deels belagchelijke, deels vernederende konfe-
rentien, en eindigt met zich op één na te compromitteren.
Wat het ergste is, door haren man tot medepligtige te
maken van hare ijdelheid en hare spilzucht, vervreemdt zij
van hem het hart van den braven en rijken pleegvader, die
de weldoener zijner jeugd geweest is en van wiens testa-
ment zijne toekomst afhangt. Terwijl de oude generaal
niets zoo zeer haat als Eva's twee voorname gebreken, ja
zelfs eene soort van wijsgeerige levensbeschouwing predikt,
van welke zuinigheid en arbeid de spil vormen, kwet-
zij hem onophoudelijk in al zijne lievelingsdenkbeelden en
zet zij, zonder het te bedoelen, haren man tegen hem op.
Op welke wijze dat alles eindigen moest, was op de vingers
na te rekenen; en de vraag was alleen, hoe lang het du-
ren zou. Dokter Helmond, die er in gejuicht had, een
huwlijk uit liefde te sluiten, bij het minste woord ten
nadeele van zijne schoone en begaafde bruid als buskruid
opstoot, zich uit zijne halve mesalliance eene dubbele eere-
krans vlocht, van een levenslangen hemel op aarde droomde,
en God in stilte voor de hem toegedachte onuitsprekelijke

Vervolg:

en God in stilte voor de hem toegedachte onuitsprekelijke
zegeningen dankte, was binnen den tijd van zes maanden
een geruïneerd man. Met schulden overladen, door een
boosaardigen vijand vervolgd, onherroepelijk gebrouilleerd
met den grijsaard, wien hij alles verschuldigd was en van
wien hij alles te wachten had, steeg de verlegenheid hem
naar het hoofd en joeg eene ijende koorts hem den bree-
den weg. op Zich zelven van eene denkbeeldige misdaad
beschuldigend, vlugtte hij naar eene vreemde stad, waar
het toeval hem in de armen van een verstooten en ha-
gebrek lijdenden broeder voerde. Daar stierf hij, voort-
gejaagd uit het paradijs zijner droomen, naauwlijks meester
genoeg van zijne zinnen om met eene bekentenis van eigen
schuld, en met eene waarschuwendende bede tot zijne vrouw
op de lippen, den adem uit te blazen.

Man, hoe kwaamt gij zoo dwaas? Vrouw, wie maakte
van u eene zottin? Het is niet de geringste verdienste
van Cremers nieuwen roman, die geheimzinnige zijde van
vele menschenlevens aanschouwelijk te hebben gemaakt.
Werkelijk is een der belangwekkendste verschijnselen, welke

Vervolg:

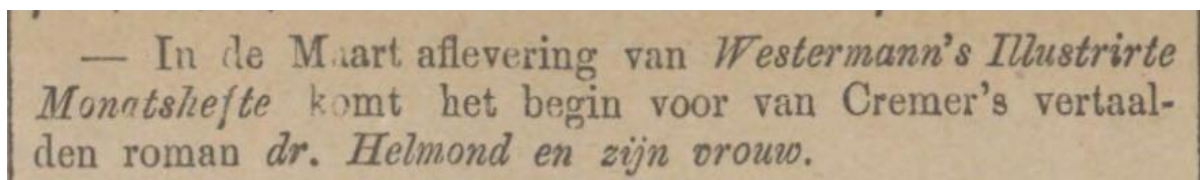

Nieuws van den dag 12 april 1872:

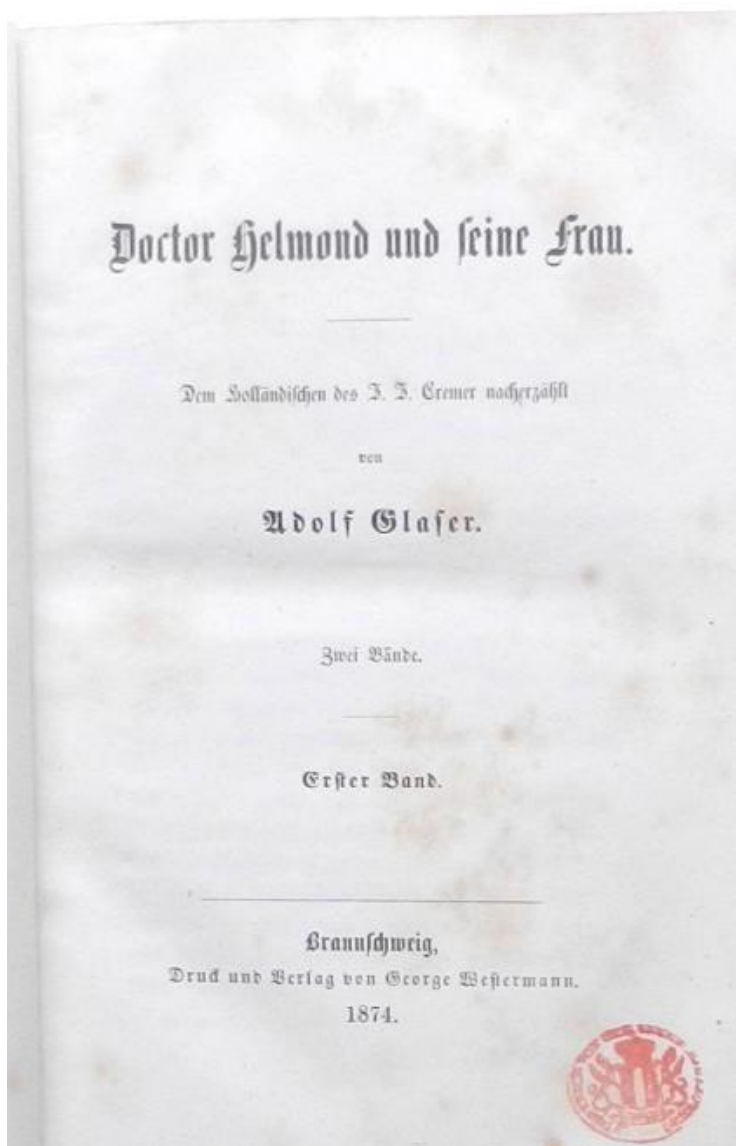

Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant, 16 april 1872:

Bb

Duitse uitgave uit 1874:

Nieuws van den dag, 24 november 1875:

In alle Boekwinkels is voorhanden:

Guldens-Editie N°. 101 en 102.

DOKTOR HELMOND EN ZIJN VROUW,

DOOR

J. J. CREMER.

Tweede druk. Eerste en Tweede Deel. Het 3e Deel is ter
perse en verschijnt spoedig.

NB. Van de GULDENS-EDITIE zijn ook gebonden Ex. verkrijg-
baar à f 1.50 per deel. (6360)

Nieuwsblad voor den boekhandel, 28 december 1875:

Guldens-Editie. N°. 103. (J. J. Cremer, **Doctor Helmond** en zijn vrouw, 3e deel). 's Gravenhage, D. A. Thieme. Post 8o. (276 blz.). f 1.—

Arnhemsche courant, 29 juli 1876:

ALOM VOORHANDEN :
GULDENS-EDITIE N°. 109
Ons kind, door P. Ter Spill.
Ingenaad f 1. Gebonden in geheel linnen bandje, verguld op snee f 1.50.
Vroeger verscheen o. a. van de Guldens-Editie :
No. 100. ANNIE FOORE, Florence's droom.
— No. 101—103. J. J. **CREMER**, Dokter Helmond en zijn vrouw. 3 deelen. — No. 104. J. DUPARC Jr., De oude knecht. — No. 105. ARNOLD ISING, Freule Marie. — No. 106. Mr. W. G. F. A. v. SORGEN, Eerste viertal Novellen. — No. 107. P. A. DAUM, Novellen. — No. 108. JOHAN GRAM, Een nieuw kleed.

De Tijdstroom, jaargang 1877: Bespreking van de 2^e druk.

https://www.dbnl.org/tekst/_tij008187701_01/_tij008187701_01_0026.php

Juli 1880:

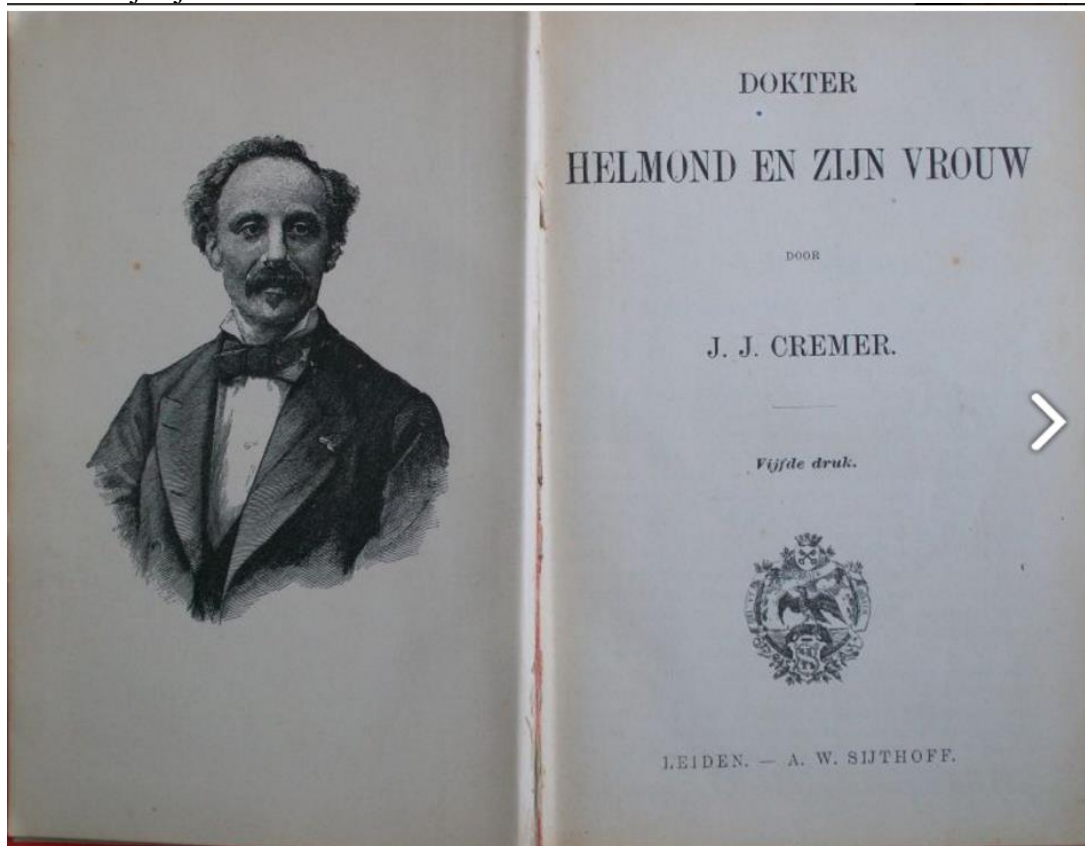
HENRI J. STEMBERG, te 's Hage, geeft uit :
J. J. **CREMER**.
Dokter Helmond en zijn Vrouw
Prijs f 3.

Doctor Helmond en zijn vrouw door J.J. Cremer. 3 deelen, 2 de druk. 's Gravenhage, D.A. Thieme, 1875. Guldens-editie, no. 101-103.. In De tijdspiegel, 1877, jrg. 34, p. 286-289. Link naar artikel: http://www.dbnl.org/tekst/_tij008187701_01/_tij008187701_01.pdf

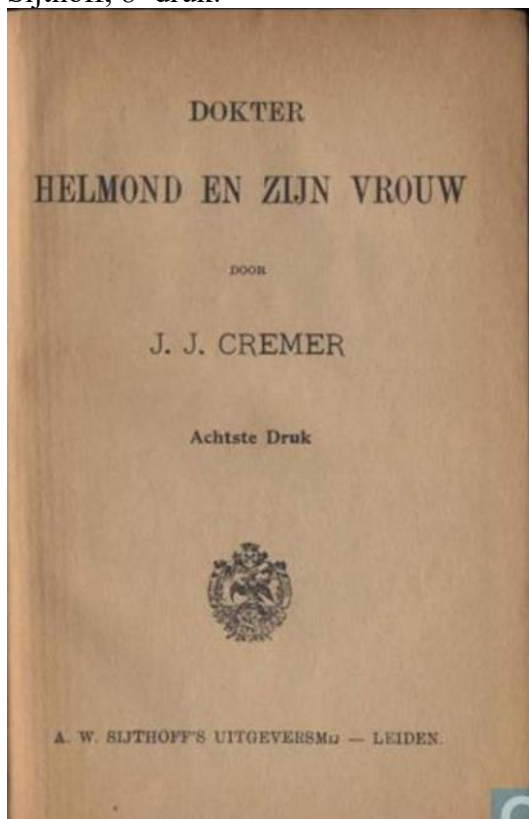
J.J. Cremer. Tweede artikel. Dokter Helmond en zijn Vrouw, door J.J. Cremer. Twee deelen. In: Litterarische fantasien en kritieken. Deel 15(1884) - Cd. Busken Huet. P. 103-109.

Link naar artikel: http://www.dbnl.org/tekst/busk001litt15_01/busk001litt15_01_0010.php

5^e druk bij Sijthoff:

Sijthoff, 8^e druk:

www.lul.com 2014:

Jacobus Jan Cremer, Bloemlezing

Door Jacobus Jan Cremer

e-boek, 1413 pagina's ☆☆☆☆☆ Dit artikel is nog niet beoordeeld

Preview

Prijs: € 1,99 (excl. BTW)

Jacobus Jan Cremer (Arnhem, 1 september 1827 – Den Haag, 5 juni 1880), auteursnaam Jacob Jan Cremer of J.J. Cremer, was een Nederlandse schrijver, voordrachtskunstenaar en kunstschilder. Hij schreef ook poëzie en had een bijzondere belangstelling voor toneel. Van zijn toneelstukken was Emma Berthold in 1865 het openingsstuk van de nieuwe Arnhemse schouwburg. Een andere titel is Boer en edelman. Verder verschenen van zijn hand een (mislukte) historische roman De Ielie van 's-Gravenhage en een psychologische roman Dokter Helmond en zijn vrouw. Hij was redactielid van het literair tijdschrift De Tijdstroom, vanaf 1860 van De Nederlandsche Spectator.

In dit ebook:
Dokter Helmond en zijn vrouw

Betuwsche novellen, en Een reisgezelschap
De Ielie van 's-Gravenhage

Beschikbaar in Pdf-formaat
Hoe kan ik dit formaat gebruiken?

Toevoegen aan
winkelwagentje

Vind ik leuk

Wees de eerste van je vrienden die dit leuk vindt.

Insluiten

Las George Eliot J.J. Cremer door Marita Mathijsen. Website Neerlandistiek, 1 september 2020.
<https://www.neerlandistiek.nl/2020/09/las-george-eliot-j-j-cremer/>

Laatst bijgewerkt: 12 september 2020.
www.jacobcremer.nl